

Latvijas Republikas Valsts prezidenta kanceleja Prezidenta preses dienests

Pils laukums 3, Rīga-50, LV-1900, tālr. 7092122, fakss 7320404,
prese@president.lv, www.president.lv

Valsts Prezidentes runa Saeimā

Augsti godājamais Saeimas priekšsēdētāja kungs!

Godātie deputāti un deputātes!

Ekselences!

Dāmas un kungi!

Nu jau gandrīz četrus gadus – 7.Saeimas darbības laiku – Jūs, godātie deputāti, esat veikuši grūto un atbildīgo tautas priekšstāvju darbu, cenšamies iemiesot tautas gribu un varu. Jūs esat lēmuši likumus, pēc kuriem dzīvot mūsu valsts iedzīvotājiem. Trīs no šiem četriem gadiem esmu strādājusi plecu pie pleca ar jums, pateicoties uzticībai, ko Jūs man esat dāvājuši, un ko esmu centusies attaisnot ar savu darbu valsts labā. Jums un man, mums ir bijusi tā privilēģija piedalīties vēsturiskos Latvijas nākotnei būtiskos pārmaiņu un izaugsmes procesos. Mūsu kopīgais darbs tautas un valsts labā ir nesis augļus, kas jau tagad ir skaidri redzami un kam vajadzētu vainagoties ar Latvijai vēsturiskiem lēmumiem NATO un ES samitos šā gada beigās.

Pirms 11 gadiem atgūtā Latvijas neatkarība mums ir radījusi iespēju darboties pasaules apritē, taču mēs šajā pasaulē neesam vieni. Katrai valstij ir savas intereses, bet tas nenozīmē, ka vienas valsts intereses būtu sasniedzamas tikai uz citas valsts rēķina. Taisni otrādi – atrodot sabiedrotos ar kopējām interesēm, pat mazām valstīm kā Latvijai paveras tās pašas attīstības iespējas, kā daudz lielākajām valstīm. Mūsu prasme dzīvot neatkarīgi nozīmē izprast gan savas, gan citu vajadzības, savienojot tās partnerības un izpratnes saitēm. Sadarbība ir šī gadsimta sākuma atslēgas vārds – tā ir Eiropas mazo valstu solidaritāte, tā ir lielu un mazu valstu kopība demokrātijas un humāno vērtību aizsardzībā. Valstu nacionālo interešu saskaņošanas rezultātā rodas vienoti viedokļi, kurus tālāk pauž lielās starptautiskās organizācijas. Tādēļ liela uzmanība jāpievērš mūsu līdzdalībai tajās. Arī mūsu vēlme atrasties ES un NATO telpā nepārprotami izriet no mūsu nacionālajām interesēm.

Latvija ģeogrāfiski un garīgi vienmēr ir piederējusi eiroatlantiskajai telpai, tikai mums visiem zināmi vēsturiski apstākļi ir ilgu laiku kavējuši mūsu fizisko dalību tajā. Mēs atgriezāties savā īstajā vietā un to vairs neatstāsim. Šobrīd, tāpat, kā vienmēr, mūsu pirmā prioritāte ir nacionālā drošība. Drošība, tas ir valsts neatkarības un suverenitātes pamats. Drošība, tā ir mūsu spējas nodrošināt valsts intereses pasaules arēnā, un Latvijas iedzīvotājiem tādus dzīves apstākļus, kādos katrs varētu īstenot savas ieceres.

Tomēr par šo drošību ir jāmaksā nodeva - tieši tāpat, kā to dara citi. Divi procenti no mūsu kopprodukta par atlikušo 98 procentu drošību, par mūsu visu drošību – tā nav izšķērdība, tas ir ilgtermiņa ieguldījums. Gribu atzinīgi izteikties par jūsu sapratni, akceptējot ilgtermiņa valsts aizsardzības programmu un paredzot līdz 2008. gadam šos 2 procentus no nacionālā kopprodukta valsts aizsardzības budžetam.

Neatkarība nav nekas nemainīgs, uz mūžu dots. Par to jā rūpējas katru dienu. Tāpat, kā to dara NATO biedru valstis, ar kurām mūs vieno kopējas vērtības un kopējs skats uz nākotni. Es ceru un ticu, ka šā gada Prāgas galotņu tikšanās reizē saņemsim oficiālu aicinājumu iestāties NATO aliansē, un ka šādi paātrināsim mūsu atgriešanos Eiropā.

Mums visiem starptautisko attiecību procesiem vērīgi jāseko, lai netiktu pieņemti lēmumi, ka negatīvi skar mūsu valsts intereses. Krievijai un ASV ir sācies jauns attiecību posms, parakstot deklarāciju par kopīgas Krievijas un NATO Padomes izveidošanu. Domāju, ka tas pozitīvi ietekmēs arī mūsu attiecības ar mūsu austrumu kaimiņu. Mūsu attiecību ceļš ar Krieviju ir bijis nelīdzens – tomēr mēs fokusējamies uz šī ceļa perspektīvu, ne katru tā grambu. Mēs vēlētos, lai šo grambu būtu mazāk, jo starp kaimiņvalstīm ir svarīgi uzturēt dialogu bez priekšnoteikumiem, atrunām un nosacījumiem. Ir svarīgi, ka mūsu attiecībās parādās jauni dienaskārtības punkti. Ne mazāk svarīgi, ka arī Krievija sāk pieņemt un atzīt tos tiesību noteikumus un principus, kuriem seko Eiropa, piemēram, pieņemot savu jauno pilsonības likumu.

Godājamie deputāti!

Mūsu demokrātiskās institūcijas un mūsu domāšana ir veiksmīgi pārdzīvojušas zināmus sakārtošanas darbus, un tie joprojām turpinās sabiedrībā un ļaužu sirdīs. Es redzu dienu no dienas ka tauta atgūstas, ka tauta atgūst ticību savai zemei un arī savai valstij. Mēs visi kopā esam valsts, mēs katrs esam līdzatbildīgi par tās sekmēm, mums katram savā vietā savs darbs veicams.

Latvijas dalība Eiropas Savienībā ir ļoti būtiska mūsu valsts ārpolitikas līnija, tāpēc es visiem spēkiem esmu centusies to virzīt un atbalstīt. Galīgo vārdu par mūsu valsts dalību Eiropas Savienībā pēc gada teiks Latvijas tauta, un es ļoti gribētu, lai šī izvēle tiktu izdarīta, balstoties uz pietiekamās zināšanās sakņotu pārliecību. Es domāju, ka šobrīd partijām tālredzīgi būtu vairāk neatlikt savu vēlēšanu izglītošanu par savu nostāju un tās argumentāciju Eiropas Savienības lietās. Es domāju, ka katram politiķim ne tikai diendienā ir jābūt atvērtam sarunām ar Latvijas iedzīvotājiem par Eiropas Savienības tematiku, bet arī pašam jāaicina uz šādu sarunu.

Ir saprotamas cilvēku rūpes par to, kas notiks ar mūsu valstisko neatkarību, kultūru un valodu jaunajā Eiropā. Es domāju, ka tiesības Eiropas Savienības Konventā kā darba valodu līdzās citām Eiropas valodām izmantot mūsu mātes un tēva valodu ir labākā atbilde šādam satraukumam. Tomēr nevar šobrīd maskēties aiz labā toņa. Cilvēkiem ir jāzina, kādas būs jaunās iespējas visdažādākās jomās un kādi būs ierobežojumi. Tās ir lietas, kuras jāzina visiem: zemniekiem, uzņēmējiem, ierēdņiem, strādniekiem.

Latvija sekmīgi saskaņo savus likumus ar Eiropas Savienības likumiem. Ar jūsu tiešu līdzdalību Latvija ir iekļāvusies Eiropas tiesiskajā telpā. Nākamajai Saeimai un valdībai būs šajā telpā jāstrādā. Tā mums ir jauna telpa, kurā jāiemācās orientēties, saskatīt savas iespējas un tās izmantot. Mums jābūt racionāliem un precīziem gan plānojot resursus, gan izvirzot prioritātes.

Es sajūtu, ka Latvijas cilvēkos šodien jau vada stingra apņēmība – mēs iesim Eiropā, bet tikai tad, ja mēs tur būsime kā līdzīgs starp līdzīgiem. Jā, Latvija ir gatava uzņemties to pašu atbildību un saņemt tās pašas tiesības, kas ir vecajām ES dalībvalstīm, bet mēs arī sagaidām, ka Latvijas pilsoņiem tiks piešķirtas tās pašas tiesības un iespējas, kas ir jau esošo ES dalībvalstu pilsoņiem. Mēs esam gatavi kopā ar citām dalībvalstīm runāt par šīs savienības modernizāciju. Jau šodien esam dialogā ar lielu daļu no dalībvalstīm, un sagaidām šī dialoga padziļinājumu ar visām ES dalībvalstīm, institūcijām, organizācijām.

Tikpat svarīgi kā darboties starptautiskajās organizācijās, ir uzturēt tiešas divpusējas attiecības ar pasaules valstīm; ar mūsu Eiropas kaimiņiem, ar ASV, Kanādu, Ķīnu, un Japānu. Domāju, ka tas mums ir izdevies, un ka paralēli integrācijai Eiropas un Transatlantiskajās struktūrās esam spējuši izveidot labas un uzticības pilnas attiecības ar dažādām pasaules lielvalstīm. Tas ir būtisks Latvijas ārpolitikas sasniegums.

Godājamie deputāti!

Vienpadsmit gadus mēs esam aktīvi strādājuši, lai nostiprinātu savu politisko neatkarību. Tagad ir pienācis laiks nākamajam solim – paātrināt ikviena pilsoņa ekonomisko patstāvību un neatkarību. Lai valsts ekonomiskās attīstības pieaugums

vistiešākajā veidā saistītos ar katra indivīda labklājību.

Latvija vairs nav kalpu valsts, bet tā arī pilnībā vēl nav saimnieku valsts. Latvijā, tieši to jauno finansu avotu dēļ, kuri ienāk valstī caur starptautiskajām institūcijām, arvien vairāk cilvēku varēs saukt sevi par uzņēmējiem. Biznesa vide pārveidojas ļoti strauji, un šobrīd var teikt, ka mazā un vidējā biznesa attīstība ir nosacījums valsts ekonomikas stabilitātei un izaugsmei. Esmu stingri pārliecināta, ka nodokļu politikai, kas attiecas uz mazo un vidējo uzņēmēju, jābūt daudz elastīgākai, ļaujot elpot un godīgi maksāt nodokļus valsts kasē.

Šim procesam ir jānotiek mijiedarbībā ar lielo investīciju piesaisti, tāpēc pamatota ir Latvijas mazo un vidējo uzņēmēju vēlme saņemt daudz skaidrāku atbalstu no valsts. Aicinu Jūs turpināt darbu pie nodokļu politikas uzlabošanas, vienlaikus raugoties, lai Latvijas darījumu vide nepārvēršas par cīņu lauku, kurā pēc kaujas paliek vien kritušie un ievainotie.

Kaujas laukā kā kritušu mēs gan labprāt redzētu ēnu ekonomikas ieročus – “caurumus” normatīvajos aktos, negodīgu konkurenci, valsts un savu līdzcilvēku krāpšanu. Ēnu ekonomika valstij un vairumam tās iedzīvotājiem nodara milzīgus zaudējumus. Rezultātā pietrūkst naudas skolotājiem un ārstiem, zālēm un mācību līdzekļiem. Pietrūkst naudas policijai, kuras vājais tehniskais aprīkojums tai neļauj kļūt par pietiekami efektīvu šķērslī noziedzībai, un it īpaši organizētajai noziedzībai. Šis burvju loks ir jāpārcērt.

Cīņa pret ēnu ekonomiku ir valsts iekšējās drošības nostiprināšana vistiešākā nozīmē. Šajā sakarā es augstu vērtēju politisko izšķiršanos par Korupcijas un Noziedzības Apkaršanas Biroja izveidošanu. Gribu novēlēt, lai šis birojs kļūtu par nopietnu spēku korupcijas apkarošanā. Ceru, ka tas saņems mūsu valsts un pašvaldību institūciju, kā arī visas sabiedrības atbalstu.

Godājamie deputāti!

Tiesiskas valsts pamats ir stabila un attīstīta likumu bāze. Vēlos pateikties jums par sadarbību, kopīgi strādājot pie likumu uzlabošanas un pilnveidošanas. 2001. un 2002. gada laikā atkārtoti tika caurlūkoti astoņi likumi. Visos gadījumos mani iebildumi tika uzklauti un ņemti vērā. Vēlos pateikties tiem deputātiem un tām komisijām, kuras bija iesaistījušās šajā procesā - gan rūpīgi vērtējot argumentus, gan meklējot un atrodot kompromisa risinājumus. Tas ir vēl viens pierādījums demokrātijas attīstībai valstī. Cilvēki arvien aktīvāk seko likumdošanas darbam parlamentā un izmanto iespējas aizsargāt savas intereses. Ceru, ka sabiedrības līdzdalība likumu pieņemšanas procesā tikai paplašināsies.

Īpaši gribu atzīmēt mūsu sadarbību veicot grozījumus Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā attiecībā uz nepilngadīgajiem. Šī mana iniciatīva radās situācijā, kad bez tiesas sprieduma Latvijas cietumos atradās aptuveni 200 nepilngadīgo, daļa no tiem - vairāk nekā divus un pat trīs gadus. Saeima ir arī atbalstījusi būtiskus grozījumus gan Krimināllikumā, gan Kriminālprocesa likumā attiecībā uz nepilngadīgo krimināllietu izskatīšanas termiņiem, drošības līdzekļu piemērošanu, kā arī iespēju piemērot saīsināto procesu visās krimināllietās par noziegumiem, ko izdarījuši nepilngadīgie, ja šie noziegumi nav saistīti ar vardarbību vai tās piedraudējumu un nav izraisījuši smagas sekas. Tādējādi tiek nodrošināta likumu bāze, kas ievērojami samazina nepilngadīgo uzturēšanos apcietinājumā līdz tiesas spriedumam. Ar jūsu atbalstu ir labota kļūda, kura atbildīgo amatpersonu nevērības dēļ tika pieļauta gadiem, ilgstoši turot apcietinājumā jauniešus, kuru vaina vēl nebija pierādīta.

Narkotiku izplatība Latvijā pakāpeniski kļūst par sava veida genocīdu pret tautas genofondu. Joprojām nāves tirgoņi mūsu valstī jūtas pārāk brīvi. Es domāju, ka sabiedrība vēlētos redzēt aktīvu Saeimas rīcību šajā jautājumā. Noziegumu skaita pieaugums, un tiesu prakses analīze par sodu piemērošanu narkotiku lietās bija par iemeslu tam, kādēļ esmu nosūtījusi Saeimai lūgumu izdarīt grozījumus Krimināllikumā – lai tiesām būtu iespējams noteikt atšķirīgus sodus narkotiku lietotājiem un izplatītājiem. Ceru uz jūsu sapratni un

atbalstu šī ierosinājuma izskatīšanā.

Godātie deputāti,

Varam justies gandarīti, ka cilvēktiesību izpratne aug mūsu valstī līdz ar sabiedrību. Tikai apzinoties savas tiesības, cilvēki var tās aizstāvēt un izmantot. Es aicinu jūs turpināt darbu pie efektīva, neatkarīga cilvēktiesību aizsardzības mehānisma pilnveidošanas.

Latvijas iedzīvotājiem ir arī tiesības sagaidīt, lai likumdošana vistiešākajā veidā būtu saistīta ar likumu piemērošanu un likumības nodrošināšanu valstī. Tikai tad varēsīm runāt par tiesu varu kā tiesiskas valsts garantu. Es esmu aicinājusi tiesnešus darīt visu, kas viņu spēkos, lai pilnībā nodrošinātu šo tiesiskumu ikvienam mūsu valsts cilvēkam, lai ne mazākās aizdomas neliktu mums šaubīties par savu un savas valsts drošību. Tieši tā – kā valsts iekšējās drošības jautājumu – es saprotu tieslietu sistēmas nākotni. Es palieku cerībā, ka tiesneši būs atvērti tiesu sistēmas uzlabošanai savu līdzcilvēku un savas valsts labā.

Tiesiskuma garantijas mums visiem ir nepieciešamas. Kontrabanda, cilvēku tirdzniecība, narkotiku izplatība, korupcija, nelegālu finanšu līdzekļu aprite – tie visi ir uzskatāmi par pietiekami nopietnu apdraudējumu valsts drošībai un neatkarībai. Šajā laikā politiskajā leksikā ir aktualizējies vārds “terorisms”. Tas īsā laikā un milzu mērogā kļuvis par tematu, kurā izpaužas valsts nepieciešamība koncentrēt savus politiskos, ekonomiskos, militāros un sociālos spēkus. Terorisms ir sērga, kas apdraud ikvienu pasaules valsti.

Godātie deputāti!

Viena no jomām, kurā Saeima precīzi jutusi likuma izmaiņu nepieciešamību un to izdarījusi, ir Saeimas un pašvaldību Vēlēšanu likums. Es vēlos jums pateikties par precīzo un atbildīgo darbu, izprotot gan valodas, gan cilvēktiesību, gan starptautisko kontekstu šiem grozījumiem.

Es augstu vērtēju arī jūsu rūpes, lai latviešu valodas lietošana pēc iespējas pilnīgāk atbilstu Valsts valodas likuma burtam un garam. Es ceru, ka aizsāktā sadarbība starp Valsts valodas komisiju un Saeimu ies plašumā, palīdzot atrast visatbilstošākos līdzekļus, lai latviešu valoda savā dzimtenē justos labi arī tajās pārmaiņās, ko sev līdzī nes straujais zinātnes un tehnikas progress.

Īpaši atbildīgs brīdis gaida mūs 2004. gadā, kad atbilstoši izglītības likumam, paredzēta pāreja uz divvalodīgo apmācību skolās ar citu mācību valodu. Gatavība šī likuma īstenošanai būs pārbaudījums visiem, kas saistīti ar tā ieviešanu dzīvē.

Latvijas iedzīvotāji ir prasīgi pret savu valsti. Pastāvot sakāpinātām gaidām, bieži seko vilšanās. Īpaši tad, ja cilvēks vēl nav tik stiprs. Ja viņam gribas daļu savas nastas uzlikt uz valsts pleciem. Politika goda un ilgtermiņa karjeras jautājums ir neizmantot šo stāvokli nelietīgi, bet rosināt cilvēkus patstāvībai. Tas nozīmē strādāt ar pilnu atbildības atziņu. Gan tiem, kuri darbu turpinās 8. Saeimā, gan tiem, kuri aizies citos pienākumos, es pateicos par kopīgo darbu un ceru uz jaunu sadarbību tautas un valsts labā.